

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на чот год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаће се у
плаћеним новцима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом унут-
римом на пошту у Котор.
Донеси пошту се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новча. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 17 октобра. (Закаснило за
прошли број.) — Тесар, одговарајући
на поздрав председника делегације,
рече:

Односи са иностранством непре-
стапо су повољни. Правац политике,
да се очува мир и право које се оснива
на уговорима, налази не само уважења
по и замашну потпору. Питање бугар-
ско још није ријешено, но Тесар се
нада, да ће то питање и на даље имати
само мјесни значај и да ће се на по-
шледак ријешити начином, који ће
сложити жеље Бугара са уговорима и
интересима јевропским. И ако пенз-
ијеспост оштриг положаја Јевропу при-
морават да поставља своје старање
око војске, ипак је оправдапо уздање
да ће неуморни напори и тијесно збли-
жење оних великих држава те хоће
мир, и од сада сметати да се мир
побрика.

СРИЈЕДАЦ, 20 окт. — Собрање
је примило једногласно приједлог адресе,
која је одјек пријестолнога говора
принца Фердинанда, те изјављује ра-
дост на симпатије Султанове и вели-
ких држава, на увјерава принца о
топлој потпори народа и војске.

Из новина.

Под насловом „Српско Море“ за-
гребачки „Србобран“ доноси овај ста-
нак:

Млечки с педљом позајмљене земље
господарили су толике стотине година са
толиким Сињим морем, те, коју је год зе-
мљу и државу заплускивало море, по ко-
ме су се леиришала једра млечачких бро-
дова, биле су у господству њиховоме.
Груда земље понила море воде!

Што су некада Млечки били — то
су сада Инглези, а са овима се такме у
таквоме освајању и други силни и бога-
ти народи. Са морских валова хоће да
владају долом и гором коина, неосврћућ
се на правило географско и међународно
право: да море припада копну а не копно

мору. Са те грешке разумје се да грије-
ше они и о својину и права оних наро-
да, чије земље соли морска вода а по њој
не бродо њихови бродови; а тако је до
сад било са српским земљама...

Црна Гора тик у Сиње море, а своје
воде, своје луке и својих бродова није
смјела имати. Та може ли живјети човек
у својој кући без дворита и изласка
свога?

Једва након толиких бојева и жр-
тава, добила је та српска земља своје мо-
ре. Оно се протеже од Бара до Оциња са
барским и оцињским пристаништем. Да, то
је српско море, које је откупљено са оно-
лико крви колико је воде у њему. Скупно
је купљено — оно је крваво, ал је српско
на је и драгоцјено. По њему ће од идуће
нове године пловити српско бродовље,
које ће са својих катарака јављати и
далеком свијету, да и Црна Гора има
своје море, своје луке и бродове.

Као што смо већ јавили — основано
је књажевско-црногорско трговачко бродов-
ље, које ће се са бродовљем толиких др-
жава такмити у саобраћају по јадранском
мору. Књажевско-црногорски паробродни фло-
тиће измеђ Италије и Црне Горе, те до-
тицати све важније луке далматинске од
Котора па до Трста. Главно пристаниште
и сједините главне управе црногорскога
бродовља биће Бар, који ће по своме по-
ложају бити не само важна увозна и из-
возна тачка за Црну Гору, већ и за сву
еуеједну Албанију и друге оближње бал-
канске земље.

Када се Црна Гора преко новопазар-
ског санџака споји са краљевином Срби-
јом — ето свим српским земљама преко
српских пристаништа Бара и Оциња из-
лази у Јадранско море, које је најглавније
стјечиште и складиште све јевропске и
свијетске трговине. То би била најкраћа
и најпреча веза доњег Дунава и свију
подунавских држава са јадранским морем.
Изнитан би био покушај што га сада из-
вађају Французи, да споје своја приста-
ништа у средиземном мору са подунав-
ским пристаништима. Већи дио Румуније
и Бугарске, сва Србија, и Стара Србија,
сјеверна Македонија, северна и јужна Бо-
сна — дакле већи дио Балкана имао би
преко Новог Пазара и Бара најкраћи,
најбржи и најјефтинији саобраћај са јадран-
ским, односно са средиземним морем, те
тиме и са најтрговачкијим и индустријал-
нијим државама средње и западне Јевропе.

Ова би пруга са пролазом кроз срп-
ске земље а са излазом на српско море
пореметила све садање саобраћајне и тр-
говачке мреже разапете по Балкану најма-

ње у корист српских земаља и њихове тр-
говине. Пруга Беч-Пешта-Земун-Биоград
као и пруга Беч-Пешта-Брод-Сарајево би-
ле би онда од подређенога значаја, те
можда сходне за трговачка и стратегијска
извађања Аустро-Угарске на Балкану; ал
никако главне по балканску трговину, која
имаде свог најјачег ослоња на обалама
Средиземнога и Црнога мора и то енолаз-
ном точком у Биограду преко Ниша-Софије-
Иловина у Цариград, преко Врање и Скоп-
ља у Солун и преко Новог Пазара у Бар
на српско море.

ЧЕТВРТА МЕЂУНАРОДНА КОН- ФЕРЕНЦИЈА ДРУШТАВА ЦРВЕ- НОГ КРЕСТА.

Извјештај, који је поднио владин изасла-
ник и секретар црногорског друштва
др. П. Миљанић.

(Наставак.)

Попито је у понедјељник 26 септ.
председник отворно сједницу, присту-
пило се најприје к питању под М I.:
како да се употреби сума од 6000 ма-
рака, које је царица Августа поклонил
ла међународној конференцији?

Холандски одбор предлаже, да се
распише као награда за рјешење пи-
тања, које је не мало тешко за одбо-
ре малих држава, а на име: којим ну-
тем да се дође до довољног броја бол-
ничара, изучених, вјештих и оданих
својој служби?

Белгијски одбор мисли да ваља
отворити стјечај, гдје би се изложиле
све сиправе и предмети, који су нами-
јењени преносу рањеника: кола, посп-
ла, вагони гвозденог пута и т. д.

Португалски одбор предлаже, да
се та сума раздијели у три награде по
2000 марака и разпо употреби. Међу
осталим да се тако једном наградом
награди онај, који поднесе најбољу
расправу о храни рањеника у рату и
на пољу битке.

Данско друштво црвеног крста
предлаже, да се дар одреди на штуди-
ју питања: најзгодније унутрашње у-
ређење преносне болнице, т. ј. најбољи
прорачун и набавка свију предмета,

који су нужни за потпуни намјештај
и употребу у једном препосном лаза-
рету, намијењеном извјесноме броју,
на прилику 50, болесника или рањени-
шка.

Професор др. Гурлт у име коми-
сије, која је проучила ову ствар, из-
јасни се за дански предлог, који по-
слије кратке дебате и би усвојен.

По овоме дошла је на дневни ред
тачка VI. програма: пита би ваљало
предузети, те да се забрани неовлаш-
ћеним друштвима служити се именом
црвеног крста, кад се обраћају јавном
милосрђу?

У питањем мотивисању белгиј-
ског одбора, који је поставио ово пи-
тање, помиње се да у многим земаљама
поједини људи скупљају новац као ба-
јаги на рањенике, на троше то посли-
је незнано куда. Но бива да и људи
с добром намјером купе прилоге, при-
ређују свечаности и концерте, али ра-
сходи превазиђу приходе и у публици
се рађа неповјерење. И ако је ово
унутрашња ствар појединих држава,
закључак конференције у овом смислу
побудно би државе да боље регулишу
и осигурају положај друштава црвеног
крста, која су у мањим државама не-
јака и потребују од стране владе сти-
мулације и јаче помоћи.

Послије ријечи извјештача отво-
рила се дужа дебата, у којој је уча-
ствовало више говорника. Белгијски
предлог при гласању усвојен је у овој
измјењеној форми:

Конференција изјављује жељу, да
се у свакој држави, која је пристуни-
ла женевској конвенцији, одреди друш-
тво црвеног крста, коме с његовим ор-
гапима искључно припада право да се
служе с овим знаком и да се умоле
све владе, да у сугласности са земаљ-
ским законима предузму мјере за од-
брану признатог друштва од злоупотре-
бе и штете, која отуд потиче.

Предлог VII.: о уређењу међуна-
родног музеја за болнички материјал,
дао је повода дискусији, да ли нам

Л И С Т А К „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

+

НАД ГРОВОМ

Ком. Јована Вукотића.

Земљо црна, све прождрије!
Земљо црна, пропала се!
Зјало твоје, страшно зјало,
За час један затвара се!

Да! затвара над јунаком
Што га горе ове даше:
Над Јованом Вукотићем,
Катунскога Вукобаши!

Еј! жа' ми је земљо на те,
Што скут тавни твој га крије!
Теби, смрти, ругао се,
Па ми на те жао није!

Руга' ти се триста пута,
Чела мушка ће прекају,
И ерамно сја узмицала
Томе лаву, томе змају!

Па ијетка чекала си
Докле клону и остара,
Те сад рука твоја страшна
Једну нејач тек обара!

Станоје.

ЈУНАЧКЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ

из збирке

Филипа Ј. Ковачевића.

VI.

Освојење Варадина. *)

Војеку купи Султан Сулејмане
У бујелу граду Цариграду, —
Купи војске стотину хиљада,
Па ето га земљом и свијетом,
Докле дође Српјем земљи равнот
Под бијела града Варадина.
Ту је с војском табор учинио,
Па ископа дубоке шанчеве,
Па шанчеве напери кошевје,
На кошевје велике топове:
Поче бити града Варадина...
Био га је три године дана
Топовима и опремом бојном, —
Не одби му клака од камена,
Нити знаде откуд су му врата.
Узмучи се султан Сулејмане.
— Авај! мене до Бога милога!
Ево има три године дана,
Откад бијем града Варадина,
Ја потроших хазну и дебану
А не одбих клака од камена,
Нити знадох одкуд су му врата,
А камо ли да ја примим града! —
То увече царо говорио;
Кад у јутро јутро освануло,
Уранио млади Мадарине,
Па се пење граду на бедему,
Пак он гледа поље и алију
И цареву војеку и орлију
Па завика грлом бијелијем:
— Ој! Турчине, султан Сулејмане!
Враћај војеку од бијела града!
Ево има три године дана,
Како бијеш града Варадина
Топовима и опремом бојном,

*) Преписано од Л. Н.

А све тропиш тајин и чебану:
Не одби му клака од камена,
Нити знаде одкуд су му врата;
Да га бијеш стотину година,
Не би мога освојити града!
Него враћај биљовиту војеку,
Ал' ми пошљи добра мејданију,
Да на сабље града двелимо! —
Кад то зачу султан Сулејмане,
Он пуштио у граду телала:
Телал вика у стамболску војеку:
— Је ли мајка родила јунака?
Јал' сестрица брата одгојила,
Без бешике на бијеле руке,
На чистоме ђевојачком крилу,
Који би се курбан учинио,
Да изађе на мејдан јуначки,
Да погуби млађана Мадара?
Цар му дава небројено благо,
И свуше над Босном везирство
Без промјене за седам година,
Да он купи гроше и хараче,
Да не дава паре ни динара,
Да не дава цару ни везиру. —
Телал вика у стамболску војеку,
Телал вика три бијела дана:
Не паће се доброга јунака,
Да изађе на дуга мејдана;
Па пуштише у анадолијску,
Телал вика никог не довика;
Па пуштише и у румелијску,
Телал вика никог не довика;
Па пуштише у Босанску војеку,
Телал вика никог не довика;
Па пуштише у Херцеговину,
Једном викну другом не довикну,
Но испадне млађана делија,
На дората коња од мејдана...
Бојно коње носи на рамену,
Пак он иде цареву чадору.
Пред чадором коња одјахао,
Па удари коње у ледину,
Па за коње привеза дората

Па ето га цару и чадору.
Од чадора ките подигнуо,
Под чадором цару пристунио,
Па се клања до земљине црне
Љуби цару руку и кољено,
И под ноге свилену серџаду;
Измаче се, етаде, подви руке,
Пак он поче дворит старијега.
На њег' царо очи неколачи,
Па овако њему проговара:
— Млад' делија, окле те имамо?
Одакле си? од земље које си?
И кога си рода и племена?
Како ли те зову по имену?
Је ли Бог да' и срећа јуначка,
Да те мене срећа донијела,
Да си ми се курбан учинио,
Да кауру на мејдан изађеш? —
А говори млађана делија:
— Султан царо, огријано сунце!
Из близу сам, из далека нисам,
Ја сам родом са Херцеговине,
Са широка поља Невесиња,
По кући се зовем Љубовићу,
А именом беже Алил беже.
Ја се јесам курбан учинио,
Да кауру на мејдан изађем,
А за образ султан Сулејмана.
Волим, царо, умријети за те,
Но стотину живјети година;
Но ми подај твоју хаирдову!
А цар њему на то одговара:
— А мој сине, беже Алил-беже!
Имам сине, коња од мејдана?
И имаш ли сабљу за мејдана? —
Вели њему беже Алил-беже:
— Имам, царо, у здрављу твојему!
Коња другог мијенати не ћу,
Од мојега дебела дората,
Сабљу другу мијенати не ћу,
Баш од моје димишнице криве,
Само дај ми твоју хаирдову!
Мадару ћу на мејдан изаћи;

треба један међународни или више по-
јединих народних музеја? Како наука
сваки час напредује и материјал се из-
дава у дан све више и више множи,
те се према томе и не могу изложити
стални обрасци, конференција је одло-
жила ово питање до друге конферен-
ције.

На питање под М IX., на име чим
би се становништво могло побудити да
притече у помоћ друштвима првеног
крста на пољу битке? — швајцарски
централни одбор (Арау) одговорио
је раније штампаним рефератом. У
њему се вели да циљ и важност
женевске конвенције и првеног крста
и селачки и варошки свијет мало по-
знаје. Кратке и јасне брошуре допри-
нијеле би много популарисању идеје.
У тим популарним списима говорило
би се: о оснивању мјестних одбора;
подизању магацина за болничке ства-
ри; којим начином да се привуку к
дјелу људи готови на лично и повчано
жртвовање; како и гдје да се оснују
и уреде станице за поткрепљење, пре-
вј и отпочивку рањеника, као и сла-
галишта покривача, постелних ствари
и рубља. Новинарство игра у опште
велику улогу у образованом свијету,
те се и првени крст мора с њиме по-
служити. За тијем ваља да нашем
хришћанском начелу, основаном на
љубави према ближњем притекне у
помоћ црква и свештенство у опште;
на школа и наставници, који треба да
у младој параштају развијају основе
морала, милосрђа и опште заједнице
цијелог човјечанства.

У току дискусије међу осталим
рече др. Арнет (Аустрија) да се ствар
у споразуму са војним властима нај-
боље може ријешити. Није се дошло
до закључка, а питање и реферат
примљени су к знању.

На питање X., које је за овим
на ред дошло: јесу ли европска дру-
штва првеног крста дужна слати по-
моћ болесним и рањеним војницима у
ратовима других дијелова свијета, —
поднио је извјештај одбор холандског
друштва првеног крста. Дужна су по-
магати из ових разлога:

Црвени крст обухвата цео свијет.
Друштва држава, које имају своје
посебине ван Европе, шаљући тамо
помоћ болесницима и рањеницима своје
војске, тиме помажу своју дјелу и
врше своју народну дужност. И међу-
народна помоћ европских друштава
често је неопходно потребна. У из-
вјештају се наводе многи примјери.
Пут и начин помоћи биће у поједи-
ним земљама различитим и оставља се
на увиђавност централним одборима.

О овоме питању заподјела се ду-
жа дебата, из које се међу осталим
увиђа, да се ствар коначно још рије-
шити не може. Због умора и доцног
часа дебата је прекинута и за сјутра
одложена.

Послије подне водили су чланове
конференције да прегледају разне ко-
рисне заводе у вароши Карлсруе. Чи-
ста пространа кланица, стаја за телада,
с које скидају анималну лимфу за ка-
ламбење дјете и разашилу по ције-
лом великом војводству Бадену, мрежа
водевода и подземних канала за печ-
стоћу, које смо обили, одговарају
свима захтјевима техничко-хигијенске
науке, осим старинске неугудне зграде,
у којој је општа варошка болница.

(Свршило се.)

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 25 октобра.

ДОПИС ИЗ РИЈЕКЕ.

(Кнегиња-Спаситељка.) У прошлом
броју овога листа јависмо, да се Ње-
гово Височанство Господар и Књаз
врнуо на Цетиње, а Њено Височанство,
Кнегиња Милена, да је са Књазом
Мирком остала на Ријеку. Тада још
нијесмо могли знати да ће останак
Њеног Височанства у зимној пријесто-
ници нашој имати даљег значаја, да ће
се помену хришћанске милости умно-
жити једним угледним дјелом, да ће се
велика књига човјечности украсити
једним новим, свијетлим листом.

Као да је сам Бог паредно, да се
Кнегиња на који дан устави на Ријеку.
Бог је хтио да Кнегиња Милена буде
Спаситељка двијема Црногоркама, дви-
јема мајкама будућих бораца за свете
завјете, узоре и тежње нашег народа;
Бог је хтио дати прилику нашој Кне-
гињи да учини што јој навијек бјеше
најмилије, да се покаже у највишој
снази и тежњи свога срца, да буде
заштитница и милостива хранитељка
невољника и сирочади.

Ево што се збило:

У прошлу суботу био је ријечки
пазар врло жив, као обичао у очи
пресељења свијетлога Двора на зим-
ницу. Кад се стадоше разилазити про-
дваци из даљњих мјеста, отјену се низ
Ријеку и један мали чамац са четири
жене; но брзо се обрну обали, једна
жена искочи, а остале три кренуше
даље. Ријека је, као навијек у ово
јесење доба, набујала од сивијих кина,
те врло брза, марица јој плаха, вртлози
учестали. Чуп је са оне три жене ле-
тио матицом као стријела и ево га већ
под мостину, гдје ваља обрнути. У то

— било да жене не бјеху доста вјеште
возарице, било да сила матине бјеше
неодољива — чамац удари о ступац
мостине и преврну се. Један страхо-
вити врисак, сваки живи похита с обале
те видје како вода носи неки обрнут
чамац и како нека чељад утону. У исти
час пушке запуцаше. Кнегиња је чула
поклич и одмах запити, шта је. У Двору
нико не знадијаше. Могло се мислити
и да су какви сватови, у ово доба го-
дине има их навијек. Но, као што се
челе узнемире у кошини испред какве
невоље, тако и нашој Кнегињи срце
не даде мира: Она похита на двор и,
кад разумије шта се десило, заповједи
и дворекој стражи да пуца и поклону
скупљеном народу: „Ха, соколови, по-
мозите, тако мајке не жељели “ На то
се сви загнаше на воду и за један
час пизадише двије жене из матине;
трећа се никако не могаше наћи. Но
и оне двије као да се већ бјеху заду-
пили. Руке им висе као оејечене, глава
клонула као мртва, очи искочиле од
веље муке. Кнегиња одмах нареди да
се донесу у Двор и научи све поку-
пати што се пгда може, да се утоње
нице поврате у живот. Прво се сјети
да пострададе ваља и огријати те рече
да се однесу у кухињу, гдје бјеше до-
вољно огња. Ту их положи на под.
Како не бјеше довољно слугу, а и
оне двије те се пађоше у Двору
не бјеху доста поуздане вјештине
за таку невољу, Кнегиња сама „под-
ви скуте, засука рукаве“, те се
лати да обамрла тијела задахне жи-
вотом. Но да ли није све у залуд?
Зар ови комати да онет оживе? Ове
вреће, ови мјехови? Нема се рашта.
Ова су лица само за опијело. Затворите
им вилице, склоните им очи, на их
несите да се опоју и упојају. — Тако
би можда сваки други помислио, по не
и наша Кнегиња; она је само мислила
на помоћ. Клеки доље уз утоњенице,
мичи робу са студеног тијела, што се
не даде брзо смаћи, избуцај и здери,
примичи к огњу, убрусе у руку, на
бриши, тари, гњечи, мијеси. Да ли што
оживи? Приложи ухо на плећи, да ли
се чује срце. Ни гласа, нијема смрт.
А она друга? Ва истину — бије! По-
лако, једва, но тек бије. Хвала Богу,
тада мора оживјети и она. Исправљај
главу, бриши, прљај, загрјевај, док се
не стадоше дизати груди, док се не
чу први уздах повраћеног живота, док
се смрзли удови не окрвине, док не
прогледаше обамрле очи. „Благо мени,
ево оживјеше!“ помисли Спаситељка.
У то тијело по ново обамријеше, по
Спаситељка се већ осоколила, те при-
јоне новом снагом и вољом, док се не

показаше виши знаци живота. Тада се
Кнегиња диже да убрише лице своје
те се бјеше опотило од вељег напора
поред огња. У то се утоњенице по-
макну и као да се стадоше домишљати,
гдје су, те ће једна другој: „Хвала
Богу, друго јадна, мени се нешто при-
види, као да ту бјеше Кнегиња!“

Кад је већ било осим сваке сумње
да је дјело хришћанске милости услијело,
нареди Кнегиња те се донесу два ли-
јена потпуна женска одијела, са злат-
ним везом и златнијем ошвицама, те
се обје спасенице лијено нареду. У то
се уловило из воде и мртво тијело оне
треће друге спасених жена. Кнегиња
заповједи да се и она лијено опреми,
опјева и упова о Њеном трошку, на
ће мислити и за троје сирочади те
остадоше послје утоњене мајке. Сва
роба те је за то требала, нашла се
одмах готова на ријечком пазару, што
је свакојако доста лијен знак развије-
ности наше радности и трговине и
у томе.

Сву поћ остадоше спасене жене
у Двору, његоване и нажене свом
нажњом домаћинском. Слугама је било
наређено да одмах јаве Кнегињи, а
ако треба да је пробуде, ако би што
снашло Њене штићенице.

У јутру дођоше и неки рођаци спа-
сених жена те бјеху чули што се с
њима збило. Кад су сасвим дошле к
себи и добро се zaloжиле и поткрије-
пиле, отпусти их Кнегиња и нареди
им, тек им се поврати снага и прво
здравље, да одмах пзађу пред Њу. Жене
пођоше дома, благосиљајући своју Спа-
ситељку, једанак са цијелим народом
црногорским.

(Из Двора.) Њено Височанство
Кнегиња Милена дошла је на Цетиње
у недјељу у јутру, са Књазом Мирком.

У уторник вече био је свечани
објед у свијетлом Двору, на који бјеху
позвати сви преставници страних др-
жава са својим секретарима и г. Па-
сек. То бјеше радн опроштаја у очи
кретања свијетлога Двора у зимну
пријестолницу.

У истак по подне кренуло је
Њено Височанство опет на Ријеку, с
К. Мирком и Кнегињом Ставом.

(Помен.) У понедјељник, 19 о. м.,
био је у цркви цетињског намастира
парастос у покој душе пошљедњем
владици владоцу Црне Горе, цјеснику
„Горскога Вијенца“, Петру II. Петро-
вићу Његову. На молитви су били:
Његово Височанство Господар и Књаз
наш, Њ. Свјетлост Књаз Петар Ка-
рађорђевић, министри, чланови Вел.
Суда, војводе, чиновници и мнозина

Ал' љу моју изгубити главу,
Ил' Маџара на мегдан добити! —
Тал цар њему хаирдову дава:
— Хајде, сине, у ето добрих часа! 125
Сва ти ерећа на пут излазила,
А несрећа под пут залазила;
Душмани ти под ногама били
Ка дорату чавли и поткови! —
Тад се беже цару поклоњо, 130
Из чадора код дората дође,
Па дебела појаха дората,
Па нићера коња из ордије,
И у поље коња нагонио,
Под бијела града Варадина. 135
Под градом је коња одјахао,
Па удари коње у ледину,
А за коње привеза дората;
Из терђије чадор извадио,
Па разано свилена чадора, 140
Па он сједе пати рујно вино.
Ту је тавну појцу наконо,
Кад у јутру јутро оспауло,
Поранио млади Маџарине,
Па га ето граду на бедеме, 145
Те разгледа поље и алију
И цареву војску и ордију.
Док му пољем очи утекоше,
И у пољу чадор опазно,
Иван војске султан Сулејмана. 150
Онда ти се Маџар осетио,
Да је њему доша мејданција....
Да ето га низ бедеме еије,
Те вилену опреми кобилу,
Па се појзи на рамена баци, 155
Па удари граду на канију
И ето га пољем зеленијем....
А кад бегу и чадору дође,
Љубовићу добре јутро вика:
— Добро јутро, царев говедаре! — 160
А вели му беже Љубовићу:
— Здраво да си, млади Маџарине!
Од' Маџаре, да пијемо вино! —
А вели му Маџар са кобиле:

— Ид' отоло, царев говедаре! 165
Да си знао како пијеш вино,
Не би доша' ће ћеш погинути!
Под бијелим градом Варадином,
Да те једу тице и лисце, 170
Твоје пусто одројено месо,
Да параниш орла и гаврана;
Но на ноге, да се ударимо,
Да јуначки мегдан дијелимо! —
Кад то зачу беже Љубовићу, 175
На то се је беже насрдио,
Па ердито попи чашу вина,
А ердито на ноге скочио,
А ердито коња појахао,
А ердито сабљу повадио, 180
Па учини јуриш на Маџара,
Огњеним се сабљама удрише.
Куда беже удара Маџара
Све по трави огњем посинаше,
Куда Маџар бега удараше, 185
Све онуда крвца тецијаше,
На комаде осјеца месо
Виђе беже да ће погинути,
Па жестоко ошину дорина 190
А Маџара сабљом ударио
По оклоу и челу љуту;
Колико га удри полагано,
Сломи сабљу на даје половине,
Па обрну низ поље широко... 195
Маџар за њим пагна бедевију,
На трећем га скоку достигао,
Сабљом махну осједе му главу,
Па је себи баци у зобницу,
А дебела потеже дорина, 200
Поведе га граду Варадину,
Па у подрум спреми бедевију,
Код ње свеза дебела дорина,
Па га ето граду на бедеме,
Па он гледа поље и алију 205
И цареву војску и ордију;
Па повика граом бијелијем:
— Ој Турчине, султан Сулејмане!
Врћи војску од бијела града!

Ја л' ми шаљи добра мејданцију,
Да јуначки мегдан дијелимо! 210
Кад то зачу султан Сулејмане,
Знаде да је беже погинуо,
Пак он пушти у војску телала...
— Је ли мајка родила јунака,
Ја л' сестрица брата одгојила, 215
Без бешике на бијеле руке,
На чистоме ђевојачком крилу
И у војску цару оправила,
Под барјаком султан Сулејмана,
Који би се курбан учинио, 220
Да Маџару на мејдан изађе? —
Цар му дава небројено благо
И сувише над Босном везирство
Без промјене за седам година,
Да он купи од Босне араче, 225
Да не дава паре ни дивара,
Да не дава цару ни везиру! —
Телал вика у етамболеку војску,
Телал вика три бијела дана,
Не пађе се голема јунака; 230
Пак он зваше у анадолијску,
Не пађе се голема јунака;
Пак он пита у босанску војску,
Не пађе се голема јунака; 235
Пак он пита у херцеговачку,
Једном вика, другом не довикну,
Док непаде једна сератлија
На ђогата коња од мејдана,
Па га ето цареву чадору, 240
Пред чадором коња одсејдуо,
Па удари коње у ледину,
А за коње привеза ђогина,
Па га ето цару у чадору. 245
Од чадора ките подигнуо,
Под чадором цару припетунио,
Па се влада до земљице црне,
Љуби цару руку и кољена
И под ноге свилену сејдаду, 250
Измаче се крова неколика,

Па он двори свога господара.
А у њ царе очи исколачи,
Па он пита младу сератлију:
— Млад' делијо, окак те имамо? 255
Окак те си? од земље које си?
Окак ли те зову по имену?
Је ли Бог да и ерећа јуначка,
Да те ерећа мене доијела,
Да си ми се курбан учинио, 260
Да Маџару на мегдан изађеш? —
А вели му млада сератлија:
— Јесам, цару, у здрављу твојему!
Волим данас умријети за те,
Но етолину живјети година. 265
Ја сам родом са Херцеговине,
Са Загорја од Филиновића,
А на горе беже Бећир беже. —
А цар њему на то одговара:
— А мој сине, беже Бећир беже! 270
Имаш, сине, коња од мегдана?
Имаш, сине, сабљу за мегдана?
А говори беже Бећир-беже:
— Имам, цару, у здрављу твојему!
Коња другог мијењати нећу, 275
Од мојега помамна ђогина,
Сабљу другу мијењати нећу,
А од моје димшије криве;
Но ми подај твоју хаирдову, 280
Да Маџару на мејдан изађеш! —
Тад цар њему хаирдову дава:
Хајде, сине, у ето добрих часа!
Сва ти ерећа на пут излазила,
А несрећа под пут залазила! 285
Душмани ти под ногама били,
Ка' ђогату чавли и поткове!
Тад се беже цару поклоњо,
Па ето га из чадора поље,
А кад дође до свога ђогата, 290
Закрочи, па га поклоњо,
Па удари кроз царску ордију,
Те нићера у поље широко.
Иде право граду Варадину,
Па устави дебела ђогина,

сталијех грађана, којима је — а коме
Договору није? — спомен „владике
Рад“ мио и свет. Чиноподјествао је
Бог. Високопреосвештенство Г. митро-
полит Митрофан.

И том је приликом наш „Р. Р.
Пригорац“ поздравно спомен великога
јесеника овијем смјернијем стиховима:

Пјеније се божје диже,
К небу одлијеће.
А у цркви Срби стоје,
Заждрили свијеће.

Стоје Срби на молитви,
А анђео бдије,
Нек Владика пјесник чује
Мољбу Србадије!

Молитва се к Богу дигла,
Сија свјетлост веља,
Срби славе свог пјесника,
И његова дјела.

Славе Срби свог Његоша,
Као сунце неба,
А с Ловћена вила збори:
„Тако, Срби, треба!“

(Паробродско Друштво.) Уписива-
ње на акције књ. при. повлашћеног
паробродског Друштва отпочето је на
Цетињу ове недјеље и показао се
омак на почетку врло повољан успјех.
Само Цетиње уписало је до краја ове
недјеље 475 комада акција, које чини
237.500 франака у злату. Уписивање
ће се наставити идуће недјеље по о-
сталијем мјестима наше отаџбине. Ли-
сте за уписивање чланова-акционара
већ су разаслате дотичнијем повјере-
љивима. Увјерени смо, да ће остали
крајеви Црне Горе освјетлати себи
образ и да не ће изостати иза своје
спиритне пријестонице.

Књижевност.

Уредништво је примило на приказ:

СТАРИНАР српског археолошког
друштва. Година IV. Број 3.

Садржај: 1. Њеки стари градови
и њихове околине у крајевини Србији, од
Јов. Минковића, (наставак) стр. 65. — 2.
Битке о њекијем старинама у граду
Почују — и даље — а на „примједбе“
г. Франц Радича, од Вида Вукотић Вука-
совића, (наставак) стр. 74. — 3. Написи,
писани римски, на зидовима у М. М.
Валдровића, стр. 88. — 4. Дописи, од Ду-
шана Сабовљевића, стр. 91. — 5. Разне
вијести, од М. В., стр. 100.

Са двије литографисане таблице.

ИЗВЈЕСТИЈА С. петербуршког славян-
ског благотворитељског общества. № 9.
Осептвр. 1887. Годъ четвртый. С. Петер-
бургъ. 1887.

Оглавление: I. Дѣйстви С. Пе-
тербургскаго Славянскаго Благотворитель-
наго Общества. 1) Извѣщеніе изъ прото-
коловъ засѣданій Совѣта С. Петербурскаго
Славянскаго Благотворительнаго Обще-
ства.

II. Пожертвованія: 1) Въ пособіе се-
мействамъ убитыхъ и пострадавшихъ во
время послѣднихъ прускобаварскихъ войнъ
въ Болгаріи 2) Въ Издательскій капиталъ
имени Ивана Сергѣевича Аксакова. 3) Кру-
жечный церковный сборъ въ пользу нуж-
дающихся славянъ.

III. Славянское обозрѣніе: 1) Восточ-
ный, славянский вопросъ. Владимира Ламан-
скаго. 2) Заблужденія на статью Проф. Дри-
нова о Дебрекомъ говорѣ. II. Сретковича.
3) Любопытный процессъ въ Австріи о
Русскомъ какъ общеславянскомъ литера-
турномъ языкѣ. 4) Сбъ общеславянскомъ
значении Русскаго литературнаго языка.
5) Новая народная чешская программа.
Пеховскаго. 6) Статистика и политика. 7)
Рѣчь посла Барича въ Хорватскомъ сеймѣ
по случаю адреса. 8) Общественнаго народа
въ Хорватіи и Славони. 9) О среднѣеуче-
бныхъ заведеніяхъ въ Австро-Венгріи. 10)
Русскіе (изъ Галичины) въ Америкѣ. 11)
Раскопки въ окрестностяхъ Галича. 12)
Иезуиты въ Русской Галичинѣ. 13) Поло-
низация Вуковины. 14) „Тырновская консти-
туція“ о Кобургахъ. Процессъ Старчевича.
16) Словенская выставка въ Турчанскомъ
Св. Мартинѣ. 17) Некрологъ.

IV. Славянскія библиографическія из-
вѣстія: 1) Поглед на политику Србије по-
слѣдніе Берлинскіе уговоры. 2) Сборникъ на-
родныхъ Боснійскихъ пословицъ и прѣрече-
ній. 3) Галицко русская библиографія XIX.
ст. 4) Обзоръ иностранныхъ периодичес-
кихъ изданій. II. Занкова.

СМОТРА. Мѣсячникъ за октябрь про-
свѣту. Уредникъ Милан Грловић. У Загребу
мѣсяца рујна 1887. Свеска IX. Година I.
Загреб. Властништво, тисак и наклада К.
Албрехта.

Преглед: 1. Грловић, Милан: Преме-
теј. Повијестъ везнатна човјека. Седми дпо.
— 2. Берза, Јосип: Из трећегъ низа мор-
скихъ еленија. (III). — 3. Вранчић, Иван:
Свинга I—III. — 4. Др. Пливерѣ, Јакша:
Некоје примједбе Мажуранѣвомъ епосу. —
5. Дубровчанин, Лујо: Милтон. Критичко-
исторички покушај Томе Бабингтона Ма-
каулаја. III. — 6. Адамовић, Лујо: Из
Загра у Поседарије. Путнико-ботаничка
цртица. — 7. Др. Брикнер, Александер:
Прилози повијести милоуѣра. I—II. — 8.
Ситне вијести. (Литература и знањет. —
Умјетност. — Умри.) — 9. Библиографія.
Свеска 10 изаћи ће мјесеца студена.

„Saggio di traduzione dal Serbo con
introduzione“. Ово је насловъ једној књизи,
коју смо добили од г. проф. Зарбарина из
Силета. У овој се књизи налазе неколико
народнихъ и вѣштачкихъ пјесама, које г.
преводиоца износи предъ италијанску чита-
лачку публику. Од јунакскихъ пјесама за-
ступљене су: „Зидане Скадра“, „Марко
Краљевић и Арапин“, „Хасанагиница“,
„Сведи благо дијеле“, „Богъ ликуме дужан
не остаје“. Од лиричкихъ има само једна:
„Јабука и вјетар“. Од вѣштачкихъ: „Радо
иде Србин у војнике“, „Куд год идемъ свуд

је тама“ и Качићева пјесма о освојењу
Новога. Изъ овога следује један подужни
чланак, који служи читаоцу као увод у
ову збирку пјесама и који објашњава о
народномъ словенскомъ пјесништву, с особит-
нимъ освртомъ на народно српско. Изъ овога
чланка може добит читалацъ талијански
врло добар појам о нашемъ народномъ пјес-
ништву, о његовој значаји и мјесту које
оно заузима у свјетској литератури. Ту је
набројена и библиографія превода срп-
скихъ народнихъ пјесама на стране језике.
Назадъ као додатокъ овој збирци, налази се,
под насловомъ „Versi Dalmatici“ неколико
изворнихъ талијанскихъ пјесама од г.
Зарбарина.

Просторъ листа, не допушта нам да
се, као што би смо желели, опширно о
овоме преводу изразимо.

Преводъ је сваке похвале достојан,
одликује се течношћу, савршеномъ формомъ,
љепотомъ језика и вјерношћу. Можда није
без намјере ставио г. преводиоца преводъ
Фортисовъ „Асипатиницу“ уз свој, те, да
тијемъ читаоца наведе на савршење и на
признање првијенства, које ми добровољно
допуштамо г. Зарбарину.

Што се пакъ избора тиче, примјећу-
јемо, да није срећно непао. Изъ неисприн-
могъ блага нашихъ народнихъ пјесама могао
је г. преводиоца, што одабраније извадити,
особито изъ женскихъ пјесама које су једи-
не у свјетској литератури. Ту је отво-
рено широко поље за пјесника лиричара
као што је г. Зарбарин. Неке пјесме као
„Куд год идемъ свуд је тама“, могле су и
изостати, јер се не одликују ни формомъ
ни садржајемъ. Ми би смо узели за гријехъ
г. преводиоцу ове погрешке у избору пје-
сама преведенихъ, и не бисмо му их могли
опростити, да се не надамо, да је он са
овомъ књигомъ предъ читалачкомъ публикомъ
намјерно, да од ње добије одобрење на
даљи радъ.

Ми од наше стране препоручујемо
шта више и г. преводиоцу као његову
дужност налажемо да отпочети радъ и даље
настави и да насъ брзо са још једномъ по-
вомъ књигомъ обрадује.

Ч И Т У Љ А.

Јован Машанов Вукотић.

А капетан Јованъ броји
Пет хиљада поетара
Катунскихъ орушница
Којијема нема цара.

„Балканска Црница.“

Умрије првак Катунске Нахије! Умрије
знаменити капетан Јован Вукотић! Умрије
прави и достојни потомакъ кап. Јована, који
катунске орушнице са голом сабљом у ру-
кама за 45 година по свијема крвавимъ
пољанама и шанчевима вођаше од Перетве
до Цијевне и од Таре до Бојане! Умрије
онај, који у очи Граховца Даниловића и Мир-
кова говорише Озринићима: „Озринићи!
Грахово зависи од нашега сјутрашњегъ
прегнућа! Сјетите се имена Озровога!“
Умрије јунак Катунске Нахије, који 1861
и 1862 г. разбијање турске шанчеве са
Озринићима по Циви, Њиницама, Дузи и
Пресејци, и који с осталомъ дивномъ браћомъ

по неколико мјесеци држање силногъ Дервини-
пашу као сузђа у Дуникомъ кланцу! Умрије
онај, који својимъ нечувенимъ јуришемъ распути
деветодневну борбу у остронке кланце,
која се вођаше између Сулејман паше и
Војводе Вукотића. Он 12 јуна 1877 год.
повика Озринићима: „Озринићи! Камо Гра-
хово, Цива, Њинице и Пресејка?“ На
сабљом у руке предъ Озринићима продрије
крз турску ордију и први учини по ко-
манди свога брата В. И. Вукотића, те се
Сулејман-паша и његова војска сваља низ
остронке греде.

Умрије јуче један од највећихъ јунака,
не само Катунске Нахије, него и све Црне
Горе. — Падо Вукобаши, којегъ Витеники
Господар тако називаше.

Има ли јунака пригорекога коме није
познатъ Јован Вукотић? —

Црногорци!

„Вама вагда биће криво
„Без опакнихъ витезова,
„Слава њина сјаће живо
„Док је мача и ратова...“

„Пует је свијетъ безъ јунака
„У рђама браће није,
„Уз сокола летји сврака
„А уз лава мачка није...“

Ето слика јуначкога Јована Вукоти-
ћа! Да нијесу наше горе такве витезове
рађале оне би данасъ друкче биле. —

Јован Вукотић бијаше не само јунакъ
него још вјерни и искрени господарски
послужникъ и раденикъ. —

Покојни Књаз Данило постави га пр-
вијемъ капетаномъ силногъ и поноснога Озри-
нића, у којему још „право јачега“ и „дра-
го ми је“ владаше. Постави младога Вуко-
тића капетаномъ надъ Озринићима, којијема
грмљаву дефердари на Тару и на Перетву
и који још ођаху рећи: „Докле имамъ
дефердара и Херцеговину по мисли ни
за кога!“ Али он то брзо скрчи и уреди.
Од тада је Вукотић често био господарски
изасланикъ по свијема крајевима наше до-
мовине. И у томе је стекао велико заслугу
у нашој земљи. —

Пок. Јован Вукотић родио се у Чевоу
1817 године. Његов отацъ био је Машан
Перков Вукотић, који је имао гласовитога
брата Стевана Перкова Вукотића и Ан-
дрију, који је погинуо у Херцеговини.
Машан је имао четири сина: Станка, Ни-
колу, Шолету и Јована. То су била најбоља
четири брата у Озринићима. Никола умрије
у Херцеговини 1877 г. Седларъ Стајко Ву-
котић живи као великогъ судија у пензији на
Чево, а знаменити Јован умрије послѣ
дугогъ боловања 21 ок. м. на Чевоу.

Јован Вукотић био је учитељ јунаштва
не само Чевљана него и цијеле Катунске
Нахије, за то заслужује да му на гробу
кажемо као нашемъ Деану:

„Ти би наше горе дика...
„Ти громъ боји, аки прегнућа...
„Духъ победа и духъ рата...“

Така му земља, а међу нама вјечити
спомен.

РИКО ДРОБАЦ

након дуже и тешке болести пресели се у
вјечност у своме родномъ мјесту — пито-
моме Дубровнику. Отацъ положио је бијаше

Под Варадин на роспу ливаду,
Па удари коње у ледину, 295
А за коње привеза ђогина;
Из терџије чадор доватио,
Па разане свилена шатора:
Под њимъ сједе пити рујно вино;
Ту је мркну ноћу занобио. 300
Кад у јутро јутро освануло,
Уранило млађано Мадарче,
Па ето га граду на бедеме,
Те разгледа поље и алију 305
И цареву војску и ордију,
Док му пољемъ очи утекоше,
На ливади чадор опазно:
Одма ти се Мадар осјетио,
Да је њему доша мејданџија;
Па ето га низъ бедема сије,
Па нареди витку бедевију,
Па појаха на мермер авију,
Па удари на градеку капију,
Па ето га бегу на ливаду. 310
А кад бегу и чадору дође,
Ту устави витку бедевију,
Па он бегу добро јутро виче:
— Добро јутро, царевъ говедаре! —
А бегъ њему па то одговара:
— Здраво да си млади Мадарине! 320
Од Мадаре, да пијемо вино! —
А вели му Мадар са кобиле:
— Ид' отале, царевъ говедаре!
Да си знао како пијеш вино,
Не би доша' ђе ђеш погинути 325
Под Варадин кости оставити,
Да те једу орли и гаврани;
Но на поге, да се удариш,
Да јуначки мејдан дијелиш! —
Срдитъ беже попи чашу вина 330
А ердито на поге екичио,
А ердито коња појахао,
А ердито сабљу повадио,
Па учини јуриш на Мадара. 335
Запаши се једанъ пут другога,
Оштријемъ се сабљама удрише.

Куда беже удара Мадара,
Све онуда ватра просипаше,
Куда Мадар бега ударише, 340
Све од њега кривца ударише,
На комате одвијеча месо.
Виђе беже да ће погинути,
Па жестоко ошину ђогина,
На Мадара нагнао ђогата, 345
Жестоко га сабљом ударио;
По оклопу и челуку љуту,
Колико га лако ударио
Сломи сабљу на три половине
Па обрну низъ поље широко. 350
За њимъ Мадар нагна бедевију,
На другомъ га скоку достигао,
Посече му са рамена главу,
За собом је метну у зобицу,
Па увати бијесна ђогина; 355
Одведе га граду Варадину,
Па у подрумъ спреми бедевију,
Код ње веже бегова ђогата.
Па ето га граду на бедеме,
Па дозива султанъ Сулејмана: 360
— О Турчине султанъ Сулејмане!
Врћи војску испод Варадина,
Јаа' ми шаљи добра мејданџију,
Да на сабље дијелимо града! — 365
Тад се царѣ јаду осјетио,
Да је њему беже погинуо,
На велики савјетъ сакучио:
Све му наше дошле на дивану,
Тад је царѣ њима говорио: 370
— Сад што ђемо, моја браћо драга?
Изгубише големи јунаци,
Посече ихъ Мадар на мегану.
Незна л' когод доброга јунака,
Да га каже у нашој држави, 375
Дао бихъ му небројено благо? —
Сви везири муком замукнуше,
А у црну земљу погледаше,
Ал' не хоће наша Турчиља: 380
Гледа цару међу очи црне:
— Има, царѣ, у држави нашој

Равно поље широко Косово
И градъ Прилину у пољу Косову,
А у њему Краљевићу Марку, 385
Таку да је силан мејданџија
Пого пики сићана фермана,
Па на пошљи у Прилину Марку,
Па га мачи и Богомъ га куми,
Нека дође Сријемъ земљи равној 390
Под бијелу граду Варадина.
Слушај мене, царѣ господарѣ,
Ако дође Краљевићу Марку,
Од иста ће погубитъ Мадара,
А ми града ласно освојити. — 395
Кад је царѣ ријеч разумно,
Онъ направи сићана фермана,
Па он нађе лакогъ татарина,
Те му даде сићана фермана,
Да га носи и днеси и ноћи, 400
Докле Марку у Прилину дође,
И дадне му сићана фермана
Кад се врати како му је драго.
Бад је Марку ферманъ дозавио,
И он виђе што му ферманъ нише, 405
Како га је царѣ замолио,
Да он хита Сријемъ земљи равној
И бијелу граду Варадину;
Азурѣ се и опреми Марку, 410
Па опреми добела шарина,
Па појаха својега шарина
Па га ето земљомъ и свијетомъ,
Докле дође Сријемъ земљи равној,
И бијелу граду Варадину. 415
Крозъ ордију прогови шарина,
Не сврше се цару ни чадору
Нит' од цара хаирдову тражи,
Но ето га граду Варадину.
Под градомъ је устави шарца, 420
Па га свеза на росној ливади,
Па Терџије чадор извадио,
Првен чадор од црвене свиле,
Попери га на росној ливади, 425
Па он сједе пити рујно вино.
Ту је тавну ноћу коначио...

Кад у јутру јутро освануло,
Уранило млађано Мадарче, 425
Па се пење граду на бедеме,
Па он гледа поље и алију,
И цареву војску и ордију,
Док му пољемъ очи утекоше,
У поље је чадор опазно, 430
Пред чадоромъ добела шарина.
Одма ти се Мадар осјетио,
Да је њему доша мејданџија; —
Па ето га низъ бедеме сије, 435
Па нареди витку бедевију,
Појаха је на мермер авију,
Па удари на градеку капију,
Па ето га Марку и чадору,
Па он Марку добро јутро виче: 440
— Добро јутро царевъ говедаре! —
А Марку га гледа попријекло:
— Да си здраво млади Мадарине,
Од Мадаре да пијемо вино! 445
А вели му Мадар са кобиле:
Ид' отале, царевъ говедаре!
Да си знао како пијеш вино,
Не би доша' ђе ђеш погинути,
Под Варадин Кости оставити, 450
Да поједу орли и гаврани!...
Грохотомъ се насмѣјао Марку,
Па довати тулумину вина,
С врха срну а у дно јој цвркну,
Па је метну код чадора свога, 455
Па од земље на поге екичио,
Па ето га до шарина дође,
Притеже му на споне колане,
Па појаха добела шарина,
Па нагнао шарца на кобилу, 460
А удари Марку на Мадара...
Оштријемъ се сабљамъ ударише,
Обијучу оганъ посипаше...
А кад виђе млађано Мадарче,
Да је гвозден оклоп на јунаку, 465
Љуто се је Мадар пренауо,
Па обрну витку бедевију,
Паше даде а бјежати стаде

апотекар, који је доста доприносио материјалном и културном напретку Дубровника и околине. По очиној му смрти предузе он апотеку, а Дубровчани гледајући у њему младу и способну снагу, а и да покажу признање честитом родитељу и послуже смрти, изабраше Рика првим општинским приједником, мјесто оца, ког се показао достојним. Свршивши у Грацу апотекарске дисциплине, похита са апотекидом на Грахово и Цетиње да помогне својој браћи, своме роду, онолико колико је знао и могао. Свако ко га је познавао плакаће, а Дубровник особито не ће моћи прежалити таквог добротина. Српство му увијек благодарно остаје, српска омладина жалиће за њиме.

Рико, лака ти била црна земља твога милога Дубровника!

Телеграми „Гл. Црногорца“.
БИОГРАД, 24 октобра (стигао при завршетку листа.) — Изашао је краљев указ којим се постављају 52 краљева посланика, од којих су 36 либерала а 16 радикала. Скупштина ће се састати у Београду.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.
(Владике на бори.) Нови бечки француски лист „Correspondance de l'Est“, у свом „Bulletin Financier“ од 18 о. м. има под насловом „Bourse de Vienne“ ову биљешку:

„Аустријске владике састале су се јутрос у двору бечког архиепископа и т. д.“
Хвала Богу! Некад је Христос голио трговце из храма, а сад видимо владике на бори, са цијелим двором архиепископским!

То је мало покрупна „штампарска погрешка“, то је забавна, оманска уредника, какве не би смјело бити у првијем угледнијем бројевима листа, који стоји на годину 500, словом пет стотина франака, а овај додаток му, сам за себе, сто франака у злату!

ПРИЛОЗИ
За „Зетски Дом“.
Господин Крето Андријин Куљача, из Паштровића, фиорина 5
Потоња сума: ф. 17.447 26 п.
Свега до сад: ф. 17.452 26 п.
Цетиње, 23 октобра 1887.
Средишњи Цетињски одбор за скупљање прилога.
М. Пламенац, Јово Љенава,
Вуко Вулетин.

Поруке уредништва и администрације.
M. Herfurt, Jassy. Nous vous avons envoyé le numéro spécier. Vous trouverez le prix à la tête du journal: Un an 20 francs, six mois 10 fr., trois mois 5 fr.
Г. Световару Стефановићу, Панчево. То је кривица ваше поште, за коју ми не можемо одговорати.

За њим Марко нацупити шарина,
На трећем га скоку достигао,
Шестоперцем те га ударио,
Паде Маџар на зелену траву, 470
А допаде Марко на шарину,
Па му русу осиече главу,
А увати сурџу беденију,
Па завика громом бијелијем:
— А ће сто ми Турци јањичари? 475
Што стојите, очима гледате?
Хоћемо ли града узимати? —
Тада силни Турци навалише,
На канију градеку ударивше,
Пред њима је Краљевићу Марко, 480
Топузом је врата отворио,
У Варади уљегоше Турци,
На њем турски барјак поперивше,
Златне градеке кључе привативше,
Па их дају Краљевићу Марку, 485
Марко градеке кључе приватио,
Па их носи цару Сулејману.
А кад цару под чадора дође,
Цару дава кључе бјела града;
Цар га сједе уз десно колено, 490
Па га пљеску руком по плећима:
— Бе аферим, мој поенико Марко!
Цар ће пазит таквогај унака;
Ишти благо које ти је драго:
Ако хоћеш на Босну везирство, 495
Без промјене за седам година! —
Проговара Краљевићу Марко:
— Не ћу, царе, на Босни везирство,
Не могу се покунит харачи
А без плача и тамнице луте, 500
Па ће мене сиротиња кљети;
Него дај ми сићана фермана,
Што учини Краљевићу Марко,
Да на њега давуције нема,
А много ти, царе, и не тражим: 505
Што попијем ништа да не платим.
Цар му даде не рече ријечи.

ИСПРАВАК.

У Листу „Гласа Црногорца“, бр. 17, у причи о „Глувог Дола“ поткрала се штампарска погрешка, те у врти 21-ој стоји: Раџановића јажу, а треба: Раџановића јаму. И ако је то читалац могао сам смотрити, ипак, по жељи пишчевој, ето исправљам.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Свијема онијем, који су се поодавно пријавили на мој роман

„ПАТНИЦУ“

као и онијема који се још нијесе пријавили него само расчитују за судбину тога романа, јављам, да ћу га о своме трошку на свијет издати и да сам цио рукопис већ у штампу предао. А да би и сиромашнијим омогућио куповање моје „Патнице“, подијелио сам цио роман у више свезака, од којих ће прва свеска изићи на свијет најдуже до Митрова-дана о. г. и изијеће најмање 10 штампаних табака на формату француске 8-не, на лијепој углањеној хартији. Цијена је 1. свесци 60 новч. Књига се већ штампа у штампарији А. Пајевића у Н. Саду, којој сам повјерио не само експедицију, него и саму продају цијелога дјела, као и наплату новца од свију оних, који су се буди преко кога од пређе већ мени пријавили као предбројници. Зато нека свако изволи како своју наручбину, тако и сам новац упућивати једино и само на штампарију Арса Пајевића, која ће свакоме дјело експедирати и о томе за мене рачун водити и наплаћивати. Према одзиву публике напредоваће и само штампана дјела, које цијелокупно може бити готово најдуже до св. Николе о. г. То нека имају на уму моји пријатељи, које молим да се прихвате скупљања како предбројника тако и претплатника и да једно и друге шаљу горереченој штампарији, која за примљени новац свакоме јамчи да ће књигу у своје вријеме добити.

Уредништва српско-хрватских листова учтиво молим да овај књижевни оглас у своје листе огласе, а ја од своје стране могу још само толико рећи: да ко књигу купи и прочита да се неће кајати. Зато јамчим свакоме својим дојаконшким књижевним радом, уздајући се да ми и овај потоњи рад неће бити лошији ако не буде бољи од дојаконшег мога рада од ове руке.

Нови Сад, 1887.

На дан деснота Стевана Штиљановића.

ЈАКОВ ИГЊАТОВИЋ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кроз кратко вријеме ући ће у штампу моје дјело:

ЗИДАЊЕ СКАДРА НА БОЈАНИ.

Позоришна игра у 4 чина.

Дјело је цијело у појезији израђено, а што се тиче вриједности овога дјела, о њему овдје нећу баш ништа да говорим, већ то остављам оној поштованој госпођи, која ће, кад им дјело до руке дође, знати га оцијенити и у исто вријеме свој суд о њему изрећи.

Књига ће се штампати у штампарији Браће М. Поповића у Новом Саду о трошковима етијех. Изнијети ће од 5 до 6, а можда и више, штампаних табака.

Цијена је књизи само 50 новч.

Скупљачи добијају на сваких 10 комада 1 комад.

Претплатници из Црне Горе нека у плаћеном писму упућују претплату директно мени на Цетиње; а претплатници из Аустро-Угарске и осталих крајева, могу упућивати претплату на књижу Браће М. Поповића у Н. Саду. (Knjižari Braće M. Popovića u Novom Sadu. Neusatz, Ungarn).

Умољавају се сва српска и хрватска уредништва, да изволе у својим цијењеним листовима овај „ПОЗИВ“ прештампати.

Цетиње, 1. Октобра 1887.

ЂУРО ПЕРОВИЋ.

ОГЛАСИ.

„АЦИЈЕНДА“

ДРУШТВО АУСТРО-ФРАНЦУСКО ЗА ОСИГУРАВАЊЕ ПРОТИВ ЕЛЕМЕНТАРНИХ И НЕВИДЉИВИХ СЛУЧАЈЕВА.

Допуштено и одобрено од високе владе Књажевине Црне Горе.

„Ацијенда“ осигурава против несрећа од ватре, од грома, за куће, магацине, дућане и друге зграде, исто покућства и ствари налазеће се у истима.

За обавјештаје о условима и ојени осигуравања обратити се на ниже означене Агенције.

Агенти су друштва:

На Цетињу, Риједи и Његушу г. Јован Пипер,
У Подгорици г. Ђорђе Гвозденовић,
„ Никшићу г. Димитрије Ђобовић,
„ Бару - Пристану г. Јован Ђокић,
„ Оцињу г. Јоренцо Пици.

Штете плаћене:

Друштво је исплатило у 1886 години ф. 2.296.010.02.
„ „ „ „ 1882-1885 год. ф. 7.338.171.25.
Свега ф. 9.934.181.27.

УПОТРИЈЕБЉЕНЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ СРБИЈЕ, БУГАРСКЕ, ЦРНЕ ГОРЕ и т. д. купује радо
Рудолф Шмит у Бечу.
(П. Komödijeng sse, № 1.)

КЕВЕНИЊ И МИЉОВЧИЊ
У ТРСТУ.

држе богато синашште гвожђарије и ковина и баве се сваком другом струком послова за варош Трет и за иностранство.

ПОНУДА.

Ко ми пошље најмање 20 комада употребљених марака књ. црногорске поште од сваке врсте, ја ћу му одмах послати поштом, без његова трошка, најљепши накит од чешкога крпа.

КАРЛ ВАЛДОРФ
творничар чешкога цкла
у GABLONZ а/ N (Bohème).

На знање.

Имам на продају употребљаваних марака сваке врсте

Свега 12.804 комада и то:

Црногорских	700
Руских	3.800
Српских	3.400
Бугарских	537
Турских	763
Румунских	950
Аустро-Угарских	2.100
И других сваковрсних	550

Ко би жељео купити све или ма коју од ових врста, нека се изволи обратити цијеном, по којој би их платио.

Цетиње, 14 августа 1887.

Митар Перовић.

ПРАВЕ ТРИФЛЕ

(црне гљиве, truffles) од ПЕРИГОРДА, свјежје, особите каквоће, по 20 франака кило (нето), опремне се бесплатно до жељезничке станице најближе куну. Конзерве трифула перигорских, по 25 франака кило (нето), опремне се бесплатно до жељезничке станице најближе куну. Да би смо седам уштедили претеретне трошкове врћаца, по ваца, ми смо своје муштерије, да пошљу цијену наручбине, кад нам буду послали, наредбу, даља врло цитко написати своје име и адресу. — Траже се озбиљни преставници уз врло добру награду.

Pouzalgue, à Vitry près Paris.

GRANDS MAGASINS DU
Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUM ILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles, etc., etc., qui

Vient de Paraître.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie, adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
à Paris.

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du **PRINTEMPS**. (Bien spécifier les genres et prix.)

Tout achat à partir de 25 fr. est expédié franco de port jusqu'à la frontière. A partir de 50 francs, toute commande pouvant être expédiée en un *Cotis Postal*, est envoyée franco jusqu'à destination.